

Projekat finansira
Evropska unija

Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu
ReLOaD

*Empowered lives.
Resilient nations.*

**Analiza dodjele sredstava za civilno društvo
iz budžeta Grada Banja Luke**

Juli 2018.godine

ReLOaD kancelarija, UNDP Bosna i Hercegovina

Zmaja od Bosne bb, 71000 Sarajevo, Tel: +387 33 293 500, Fax: +387 33 552 330; www.ba.undp.org

Sadržaj	
Lista tabela.....	2
Lista grafikona.....	2
Uvod.....	3
Situaciona analiza za Grad Banja Luku	5
Određivanje prioriteta	5
Modeli (su)finansiranja.....	6
Analiza dodijeljenih sredstava	8
Monitoring.....	12
Zaključak	13
Preporuke	13

Lista tabela

- Tabela 1. Pregled budžeta Grada Banja Luke u periodu 2015 – 2018. godinu i alokacija sredstava za civilno društvo
- Tabela 2. Kretanje budžeta Grada i sredstava namijenjenih civilnom društvu u periodu 2015. – 2018.godina
- Tabela 3. Pregled izdvajanja za boračka udruženja
- Tabela 4. Pregled izdvajanja za boračka udruženja na osnovu načina dodjele
- Tabela 5. Pregled izdvajanja za sportske organizacije
- Tabela 6. Pregled izdvajanja za sportske organizacije na osnovu načina dodjele sredstava
- Tabela 7. Objedinjen pregled izdvajanja za boračka udruženja i sportske organizacije izražena u procentima
- Tabela 8. Pregled izdvajanja za OCD u ukupnom udjelu i prema načinu (su)finansiranja
- Tabela 9. Pregled raspodjele sredstava po javnom pozivu

Lista grafikona

- Grafikon 2. Trend dodjele sredstava po javnom pozivu u periodu 2015.-2017.godine

Uvod

Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu – ReLOaD, finansira Evropska unija (EU), a implementira Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP). ReLOaD je utemeljen na pozitivnim iskustvima projekta Jačanje lokalne demokratije (LOD), koji je u Bosni i Hercegovini provodio UNDP, uz finansijsku podršku EU, i koji služi kao primjer dobre prakse koja je ponuđena kao model za korištenje širom Zapadnog Balkana. Kao regionalna inicijativa, ReLOaD projekat se provodi u Albaniji, bivšoj jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Bosni i Hercegovini (BiH), Crnoj Gori, Kosovu*¹ i Srbiji. Specifični cilj je jačanje partnerstava između lokalnih vlasti i civilnog društva na području Zapadnog Balkana, širenjem uspješnog modela transparentnog projektnog finansiranja organizacija civilnog društva (OCD)² iz budžeta jedinica lokalne samouprave (JLS)³, usmjerenog ka većem građanskom učešću u procesima donošenja odluka i unaprjeđenju pružanja usluga u lokalnim zajednicama.

ReLOaD u BiH saraduje sa ukupno 21 partnerskom JLS. Prvih 10 JLS su odabrane putem direktnog poziva koji je bio otvoren samo za JLS koje su učestvovalе u nekoj od prethodnih faza LOD projekta. Na ovaj način su odabrane: Banja Luka, Bijeljina, Jablanica, Maglaj, Stari Grad Sarajevo, Teslić, Tešanj, Travnik, Trebinje i Tuzla. Drugu grupu ReLOaD partnerskih JLS čine JLS koje su odabrane putem javnog poziva koji je bio otvoren za sve JLS u BiH koje nisu prethodno učestvovalе u LOD projektu. JLS iz druge grupe su: Brod, Bratunac, Centar Sarajevo, Gradačac, Kakanj, Modriča, Pale, Rudo, Sokolac, Vitez i Vogošća.

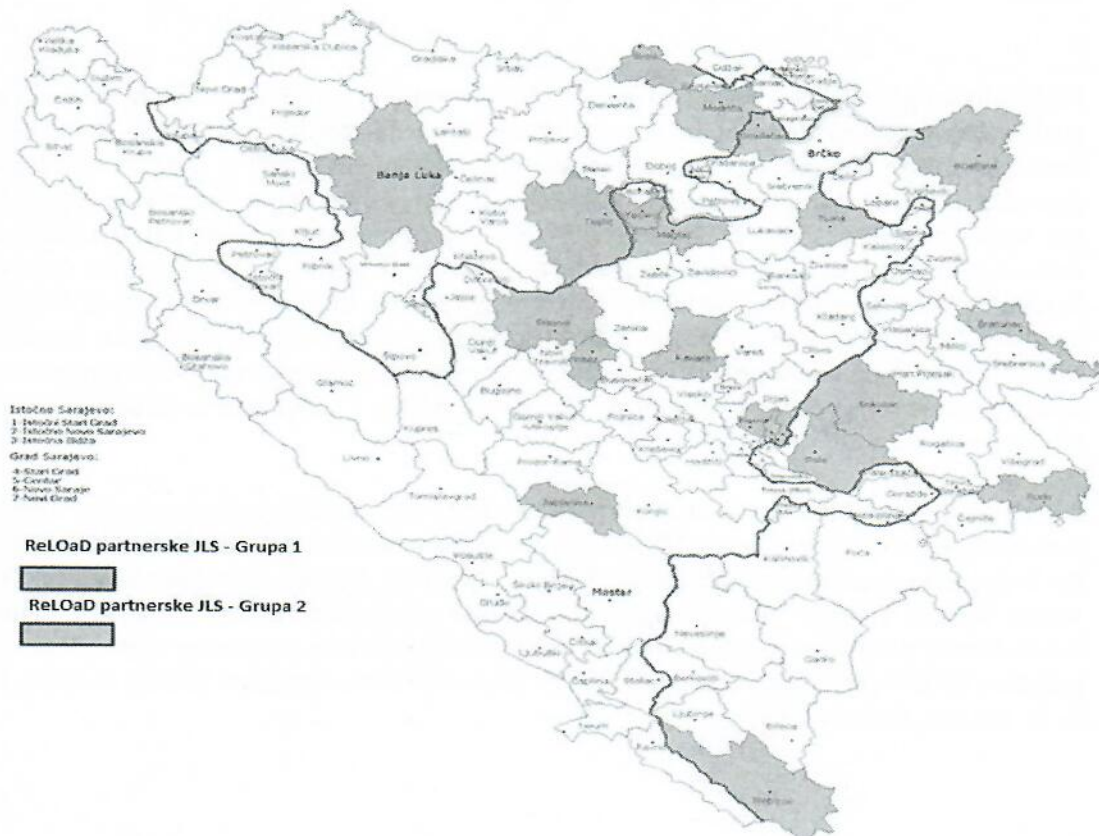
---

¹*Ova oznaka ne dovodi u pitanje stavove o statusu i u skladu je sa Rezolucijom UNSCR 1244 i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskoj Deklaraciji o nezavisnosti.

² U kontekstu analize razlikujemo tri vrste organizacija civilnog društva: nevladine/neprofitne organizacije, sportske organizacije i boračka udruženja, (izuzimajući humanitarne organizacije, karitativne organizacije i vjerske zajednice). Radi lakšeg diferenciranja ovih triju organizacija, skraćenica OCD se koristi isključivo za nevladine/neprofitne organizacije i udruženja građana, a za sve tri vrste organizacija zbirno, koristi se termin – civilno društvo.

³ Jedinice lokalne samouprave su općine, opštine i gradovi te Distrikt Brčko. Svaki od navedenih termina se može ravnopravno koristiti za potrebe ovog dokumenta.

Slika1. Geografski prikaz ReLOaD partnerskih JLS

Jedan od ciljeva ReLOaD projekta je povećanje transparentnosti u dodjeli sredstava za civilno društvo u partnerskim JLS, te je ReLOaD inicirao izradu analize koja će utvrditi trenutno stanje postojećih praksi i procedura u svim partnerskim JLS. U skladu sa situacionom analizom pružiti će se odgovarajuće preporuke za unaprjeđenje transparentnosti u dodjeli sredstava.

U tom smislu, istraživanje je osmišljeno na način da, s jedne strane, utvrdi prakse koje se primjenjuju kako bi se izolovali najveći problemi kao zajednički sadržilac u svim JLS. S druge strane, istraživanje treba da omogući uvid u postojeće modele finansiranja u svakoj JLS kako bi se ponudio poboljšani okvir koji bi u srednjoročnom periodu unaprijedio praksu dodjele sredstava u cilju projektnog planiranja, implementacije i evaluacije projekata.

Struktura izvještaja bazirana je na utvrđivanju konkretnih finansijskih pokazatelja i stepena odstupanja od osnovnih principa LOD metodologije. Analiza je podijeljena na sljedeća poglavlja:

- određivanje prioriteta,
- modeli (su)finansiranja,
- analiza dodijeljenih sredstava,
- monitoring i evaluacija uspješnosti,
- zaključak,
- preporuke.

Određivanje prioriteta prema LOD metodologiji počinje na način da se definisanje tematskih oblasti radi u skladu sa strateškim razvojnim dokumentima i akcionim planovima kojima su utvrđene smjernice razvoja JLS. Na ovaj način se obezbjeđuje da će saradnja lokalne uprave sa civilnim društvom polučiti najveću korist za stanovništvo. Podrazumijeva se da su budžetska sredstva ograničena i da je u ovoj fazi važno na transparentan, racionalan i efikasan način smanjiti broj tematskih oblasti za projektne aktivnosti kako bi njihova provedba bila ciljana, mjerljiva i učinkovita. Ukoliko to nije slučaj, malo je vjerovatno da će sredstva biti usmjerena tamo gdje za to postoji najveća strateška potreba. U tom kontekstu, postoje bar dva značajna indikatora koja govore o (ne)postojanju uslova za prioritizaciju: stepen vezivanja projekata za usvojene lokalne strateške dokumente sa akcionim planovima i provedba redovnih konsultacije sa civilnim društvom u periodu izrade nacrtu budžeta za sljedeću godinu.

Analiza modela (su)finansiranja projekata omogućava uvid u praksu načina dodjele sredstava – direktno ili putem javnog poziva, pri čemu je vid dodjele putem javnog poziva značajan iskorak ka projektno utemeljenom obliku saradnje sa civilnim društvom.

Segmenti projektnih aktivnosti koji suštinski predstavljaju integralni dio cijelog projektnog ciklusa od kreiranja strategije, utvrđivanja prioriteta, dodjele finansijskih sredstava, do same implementacije projekta su i monitoring i evaluacija. Ukoliko svi koraci u ovom procesu nisu sistematski urađeni, teško je očekivati da dio monitoringa i evaluacije bude operativan. Cilj je bio da se kroz upitnik i intervju u partnerskim JLS poveća svijest o potrebi za unaprjeđenjem ovog segmenta projektnog ciklusa u srednjoročnom periodu.

Zaključak predstavlja sažetak uočenih nedosljednosti i primjera dobre prakse u JLS, a preporuke su date na osnovu situacione analize i prema generalnim koracima iz LOD metodologije.

Situaciona analiza za Grad Banja Luku

Grad Banja Luka je najveća JLS od svih analiziranih ReLOaD partnerskih JLS, kako po broju stanovnika, tako po visini ukupnog budžeta. Karakteriziraju je nešto veći udjeli za OCD u ukupnim sredstvima namijenjenim za civilno društvo, te značajan pomak ka dodjeli i sredstava putem javnih poziva u 2018. godini.

Određivanje prioriteta

Grad Banja Luka posjeduje sljedeće strateške dokumente koji su relevantni za ovu analizu:

- Akcioni plan energetske efikasnosti Grada Banja Luke 2016 – 2019;
- Lokalni ekološki akcioni plan Grada Banja Luke 2016 – 2021;
- Omladinska politika za Grad Banja Luku za period 2018 – 2022, sa godišnjim Akcionim planom;

- Program razvoja sporta Grada Banja Luka za period 2018-2022 i
- U fazi izrade, sa kompletiranim nacrtom, je Strategija razvoja Grada Banja Luka u periodu 2018 – 2027 godine.
- Strategija razvoja kulture Grada Banja Luka 2018-2028
- Program razvoja socijalne zaštite 2018-2020
- Akcioni plan za zaštitu prava djece u kontaktu sa zakonom 2018-2019
- Strategija neprofitno-socijalnog stanovanja 2015-2020
- Akcioni plan za djecu Grada Banja Luka 2016-2020
- Poboljšanje života invalida 2014-2019

Broj projekata iz oblasti boračke populacije u 2015. godini bio je 35, a u 2016. i 2017. godini 43. Broj projekata iz oblasti kulture, u 2015. godini bio je 15, u 2016. godini 17, a u 2017. godini 18. U oblasti obrazovanja za analizirani period, sredstva su se dodijeljena u 2016.godini i to 6 projekat dok su u 2017. godini podržana 3 projekta. Ova oblast je bila kandidovana na javnim pozivima i u 2015.godini ali projektni prijedlozi zbog nedovoljne kvalitete nisu bili podržani. Podaci vezani za broj OCD projekata iz ostalih oblasti nisu dostupni za ovaj period.

Modeli (su)finansiranja

U Gradu Banja Luci postoji veći broj pravilnika koji uređuju dodjelu sredstava za civilno društvo, i to:

- Pravilnik o sufinansiranju projekata udruženja građana/nevladinih organizacija putem javnog poziva iz 2017. godine koja uključuje puni set prijavnih obrazaca prema LOD metodologiji;⁴
- Pravilnik o Javnom pozivu, kriterijumima i načinu ocjenjivanja projekata i programa u oblasti kulturnog stvaralaštva;⁵
- Pravilnik o sufinansiranju projekata za razvoj turizma putem javnog poziva.

Iz oblasti mladih, postoje tri pravilnika i to:

- Pravilnik o dodjeli finansijskih sredstava za sufinansiranje pojedinačnih programskih aktivnosti omladinskih organizacija, organizacija za mlade, vrijednosnog razreda od 500 do 2.000KM;
- Pravilnik o sufinansiranju projekata omladinskih organizacija, i organizacija za mlade putem Javnog poziva;
- Pravilnik o dodjeli jednokratnih novčanih pomoći iz Budžeta Grada namijenjenih mladima (od 15 do 30 godina), članovima omladinskih organizacija.

⁴<http://www.banjaluka.rs.ba/wp-content/uploads/2017/12/Pravilnik.pdf>

⁵Službeni glasnik Grada Banja Luka“, br.04/10 i 35/14

U oblasti sporta:

- Pravilnik o kriterijumima, uslovima i načinu sufinansiranja programa sportskih organizacija i manifestacija od interesa za Grad Banja Luku.

Sportovi i sportske organizacije su na osnovu Pravilnika o kategorizaciji sportskih grana i sportskih organizacija Grada Banja Luka razvrstane u tri kategorije sportskih organizacija od interesa za Grad⁶. U Gradu Banja Luka registrovane su 227 sportske organizacije.

U oblasti boračko invalidske populacije:

- Pravilnik o uslovima i kriterijumima sufinansiranja udruženja iz oblasti boračko – invalidske zaštite Grada Banja Luka⁷ koja uključuje javni poziv

Pitanje udruženja od posebnog interesa regulisano je:

- Odlukom o kriterijumima, uslovima i načinu utvrđivanja statusa udruženja od interesa za Grad.⁸ Ovim putem definisano je da se status udruženja utvrđuje na osnovu javnog konkursa, kojeg raspisuje gradonačelnik prije isteka dvije godine od stupanja na snagu prethodne odluke.

Odjeljenje za društvene djelatnosti je u 2016. godini imalo u evidenciji 416 udruženja građana na području Grada koja djeluju na osnovu Zakona o udruženjima i fondacijama RS⁹ a od navedenog broja je 68 bilo sa statusom od interesa za Grad.

Te godine, javni konkurs za utvrđivanje statusa udruženja od interesa za Grad je bio raspisan od 15.06. do 15.7.2016. godine. Imenovana Komisija je utvrdila da je po osnovu javnog poziva za utvrđivanje udruženja od interesa za Grad u 2016. godini pristiglo 47 prijave, te je sačinila rang listu sa prijedlogom utvrđivanja statusa udruženja od interesa za grad (za naredne dvije godine).¹⁰

Komisija je evaluirala rad udruženja kroz pristigle prijave na konkurs i nakon toga je Skupština grada na sjednici održanoj 28.02 i 06. 03. 2017. godine donijela Odluku o utvrđivanju statusa udruženja od interesa za Grad¹¹ kojom je ovaj status utvrđen za 34 udruženja na period od dvije godine.

Devet boračkih udruženja ima status od posebnog interesa za Grad Banja Luku, a u 2017. godini za sufinansiranje njihovih aktivnosti dodijeljen je prosječan iznos od 25.333,33 KM po udruženju. Pedeset posto sredstava u ovoj oblasti za 2018.godinu planirano je za dodjelu putem javnog poziva koji se objavljuje u periodu decembar – januar. Vrijednosni pragovi se ne utvrđuju.

Za sufinansiranje projekata/programa boračkih udruženja u 2017. godini dodijeljen je minimalni iznos od 300,00 KM i maksimalni iznos od 59.000,00 KM. Najčešći dodijeljeni iznos u 2017. godini je od 1.000,00 KM. Za sufinansiranje aktivnosti boračkih udruženja u 2017. godini dodijeljen je minimalni iznos od 4.560,00 KM i maksimalni iznos od 79.800,00 KM. Najčešći dodijeljeni iznos u 2017. godini je od 4.560,00 KM.

U oblasti kulture postoje vrijednosni pragovi i to u rasponu od 500,00 do 5.500,00 KM, a najčešće dodjeljivani iznos je 2.000,00 KM.

⁶ Sredstva dodijeljena na osnovu statusa od posebnog interesa – Olimpijski bazen i Škola plivanja za djecu – ne obuhvataju civilno društvo.

⁷ Službeni glasnik Grada Banja Luka“ broj 13/13, 32/13 i 8/14

⁸ „Službeni glasnik Grada Banjaluka“, broj: 4/14

⁹ Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 52/01 i 42/05

¹⁰ http://www.gsr-rs.org/static/uploads/report_attachments/2017/12/29/RI055-17_Lat.pdf

¹¹ Službeni glasnik Grada Banja Luka broj 6/18

Analiza dodijeljenih sredstava

Analiza dodijeljenih sredstava za godine 2015¹², 2016, 2017, 2018 urađena je na osnovu ranije dostavljenih podataka od strane Grada kao i javno dostupnih dokumenata o izvršenjima budžeta, revizorskim izvještajima i nacrtu budžeta za 2018 godinu.

Udio civilnog društva u ukupnom budžetu Grada u periodu između 2015. i 2018. godine je između 1.6 i 1.8 posto.

Tabela 1. Pregled budžeta Grada Banja Luke u periodu 2015 – 2018. godinu i alokacija sredstava za civilno društvo

Godina	Budžet Grada ¹³	Ukupno civilno društvo	% civilno društvo u odnosu na ukupan budžet Grada	Sportske organizacije	Boračka udruženja	OCD
2015	113.818.547,76	2.166.653,81	1,90%	1.147.378,75	400.670,56	618.604,50
2016	128.456.161,21 ¹⁴	2.379.883,75	1,85%	1.193.651,20	408.550,00	777.682,55
2017	150.960.113,50 ¹⁵	2.477.426,45	1,64%	1.111.984,95	480.000,00	885.441,50
2018 plan ¹⁶	146.216.000,00 ¹⁷	2.552.500,00	1,75%	1.295.000,00	450.000,00	807.500,00

Procenat promjena u iznosima budžeta Grada i sredstvima namijenjenim za civilno društvo prikazan je u tabeli ispod. Na prelazu između 2015. i 2016. godine evidentna je jaka korelacija između dvije vrijednosti. Naime, dok iznos ukupnih budžetskih sredstava raste za 13 posto, sredstva namijenjena civilnom društvu rastu za 10 posto. Kao što je prikazano u analizi ispod, najveći udio u rastu civilnog društva u 2016. godini odnosi se na OCD, na čiju podršku je izdvojeno blizu 200.000,00 KM više nego prethodne godine. U 2017. godini uslijed dva rebalansa, ukupni rashodi se povećavaju za 18 posto, dok sredstva alocirana civilnom društvu rastu za 4 posto. U 2018. godini planirani iznosa gradskog budžeta, ne računajući eventualne rebalanse, predstavlja povratak na približne vrijednosti iz perioda prije 2017. godine, odnosno pad od 10 posto u odnosu na tu godinu, dok sredstva planirana za alokaciju civilnom društvu rastu za 3 posto.

¹²<http://www.banjaluka.rs.ba/wp-content/uploads/2017/11/2015.pdf>

¹³ <http://www.banjaluka.rs.ba/gradska-uprava/budzet/>

¹⁴ http://www.banjaluka.rs.ba/wp-content/uploads/2017/06/KONSOLIDOVANI_IJVJESTAJ_ZA_2016_GODINU.pdf

¹⁵ <http://www.banjaluka.rs.ba/wp-content/uploads/2018/04/izvršenje-budžeta.pdf>

¹⁶ Podaci za 2018. godinu su definsiani na osnovu Rebalansa budžeta iz mjeseca maja 2018.godine.

¹⁷ http://www.banjaluka.rs.ba/wp-content/uploads/2017/12/BUDZET-2018-sa-amandmanima_FINAL.pdf

Tabela 2. Kretanje budžeta Grada i sredstava namijenjena civilnom društvu u periodu 2015. – 2018.godina

Godina	Budžet	Promjena %	Civilno društvo	Promjena %
2015	113.818.547,76	/	2.166.653,81	/
2016	128.456.161,21	+13	2.379.883,75	+10
2017	150.960.113,50	+18	2.477.426,45	+4
2018 plan	146.216.000,00	-3	2.552.500,00	+3

Boračka udruženja u ukupno alociranim sredstvima za civilno društvo učestvuju u nešto manjem postotku od prosjeka svih analiziranih ReLOaD partnerskih JLS, ispod 20 posto, ali sa stalnim udjelima koji u relativnom smislu variraju između 17 i 19 posto, te u apsolutnim iznosima između 400.670,00 KM i 480.000,00KM. Plan za 2018.godinu predviđa blagi pad dodjele sredstava sa 19 posto na 18 posto učešća.

Tabela 3. Pregled izdvajanja za boračka udruženja

Godina	Ukupno civilno društvo	Boračka udruženja	% Boračka udruženja
2015	2.166.653,81	400.670,56	18%
2016	2.379.883,75	408.550,00	17%
2017	2.477.426,45	480.000,00	19%
2018 plan	2.552.500,00	450.000,00	18%

U zadnje dvije posmatrane godine, tj. u 2017. i prema planu za 2018. godinu, polovina sredstava dodjeljuje se na osnovu javnog poziva.

Tabela 4. Pregled izdvajanja za boračka udruženja na osnovu načina dodjele

Godina	Ukupno boračka udruženja	Boračka udruženja direktno na zahtjev	Boračka udruženja po javnom pozivu	% Boračka udruženja po javnom pozivu
2015	400.670,56	247.874,75	152.795,81	38.1
2016	408.550,00	235.000,00	173.550,00	42.5
2017	480.000,00	240.000,00	240.000,00	50
2018 plan	450.000,00	225.000,00	225.000,00	50

Procentualni udio oblasti sporta u (su)finansiranju civilnog društva je približan prosjeku svih analiziranih ReLOaD partnerskih JLS, sa nešto više od 50 posto. Izuzimajući utroške na kapitalne investicije, koji su bili posebno značajni u 2017. godini, oblast sporta također bilježi minimalnu varijaciju u dodijeljenim iznosima, kako u apsolutnoj tako i u relativnoj vrijednosti.

Tabela 5. Pregled izdvajanja za sportske organizacije

Godina	Ukupno civilno društvo	Sportske organizacije	% Sportske organizacije
2015	2.166.653,81	1.147.378,75	53
2016	2.379.883,75	1.193.651,20	50
2017	2.477.426,45	1.111.984,95	45
2018 plan	2.552.500,00	1.295.000,00	51

Značajna promjena u ovoj oblasti uočava se u načinu dodjele sredstava. Naime, kao što je navedeno u tabeli 6. ispod, sredstva planirana za dodjelu putem javnog poziva u 2018. godini su planirana u visini od 86 posto. Ovaj način alokacije sredstava u oblasti sporta predstavlja značajan iskorak u programskom planiranju, budući da su udjeli dodijeljeni putem javnog poziva u periodu 2015. – 2017.godine bili zanemarivi, odnosno tek nešto oko 5 posto.

Tabela 6. Pregled izdvajanja za sportske organizacije na osnovu načina dodjele sredstava

Godina	Ukupno sportske organizacije	Sportske organizacije na zahtjev/direktno	Sportske organizacije po javnom pozivu	% Sportske organizacije po javnom pozivu
2015	1.147.378,75	1.092.406,80	54.971,95	4.8
2016	1.193.651,20	1.150.129,23	43.521,97	3.6
2017	1.111.984,95	1.087.398,95	54.586,00	5
2018 plan	1.295.000,00	108.140,00	1.114.860,00	86

Boračka udruženja i sportske organizacije kumulativno učestvuju sa oko 70 posto sredstava koja su namijenjena civilnom društvu. Udio bilježi blagi pad u periodu 2015. – 2017.godine, sa 71 posto na 64 posto, a u planu za 2018. godinu iznosi predviđeni za ove dvije oblasti predstavljaju 68 posto sredstava namijenjenih za civilno društvo. Rast sredstava u oblasti sporta je nešto veći od rasta ukupnog budžeta za civilno društvo. Na prelazu između 2017. i 2018. godine, oblast sporta raste za 16 posto, dok budžet za civilno društvo raste za 1.2 posto. Sredstva namijenjena boračkoj populaciji opadaju za 6.7 posto.

Tabela 7. Objedinjen pregled izdvajanja za boračka udruženja i sportske organizacije izražena u procentima

Godina	Ukupno civilno društvo	Ukupno boračka udruženja	Ukupno sportske organizacije	Sportske organizacije i boračka udruženja	% Sportske organizacije i boračka udruženja
2015	2.166.653,81	400.670,56	1.147.378,75	1.548.049,31	71
2016	2.379.883,75	408.550,00	1.193.651,20	1.602.201,2	67
2017	2.477.426,45	480.000,00	1.111.984,95	1.591.984,95	64
2018 plan	2.552.500,00	450.000,00	1.295.000,00	1.745.000,00	68

Iznosi dodijeljeni OCD su veći od prosjeka za analizirane ReLOaD partnerske JLS u svakoj od posmatranih godina za 5 (u 2015.godini) do 13 posto (u 2017. godini). Premda je pad evidentan u

planu za 2018. godinu, kako u procentualnom, tako i u apsolutnom iznosu, značajna razlika ostvaruje se u načinu dodjele sredstava pa tako po prvi put više od 50 posto otpada na sredstva dodijeljena putem javnog poziva i to u visini od 51.8 posto. U periodu 2015. – 2017.godine, iznosi dodijeljeni na osnovu javnog poziva bilježili su stabilan trend sa varijacijom između 15 i 12 posto. Relativno u odnosu na budžet za civilno društvo, OCD bilježe rast u periodu između 2015. i 2017. Naime, dok ukupan budžet raste za oko 12 posto svake godine, udio OCD 29 i 33 posto u prve dvije godine, te u planu za 2018. godinu bilježi pad na 32 posto, ali je i dalje veći u odnosu na prosjek svih analiziranih ReLOaD partnerskih JLS. S druge strane sredstva namijenjena za dodjelu po javnom pozivu u 2018. godini bilježe rast za skoro 3 puta u odnosu na 2017.godinu.

Tabela 8. Pregled izdvajanja za OCD u ukupnom udjelu i prema načinu (su)finansiranja

Godina	Ukupno civilno društvo	Ukupno OCD	% OCD	OCD po javnom pozivu	% OCD po javnom pozivu	% OCD po javnom pozivu u odnosu na ukupna sredstva dodijeljena civilnom društvu
2015	2.166.653,81	618.604,50	29	95.234,00	15	4
2016	2.379.883,75	777.682,55	33	94.294,00	12	4
2017	2.477.426,45	885.441,50	36	125.000,00	14	5
2018 plan	2.552.500,00	807.500,00 ¹⁸	32	366.500,00	45	32

Ukupna dodjela sredstava putem javnog poziva značajno raste sa relativno stabilne četvrtine od ukupno dodijeljenih sredstava u periodu između 2015. i 2017., na 76 posto u planu za 2018. godinu, najviše kao rezultat značajnog povećanja alokacije sredstava na osnovu javnog poziva u oblasti sporta, premda sada sve tri kategorije civilnog društva ostvaruju (su)finansiranje putem javnog poziva minimalno u iznosu od 50 posto.

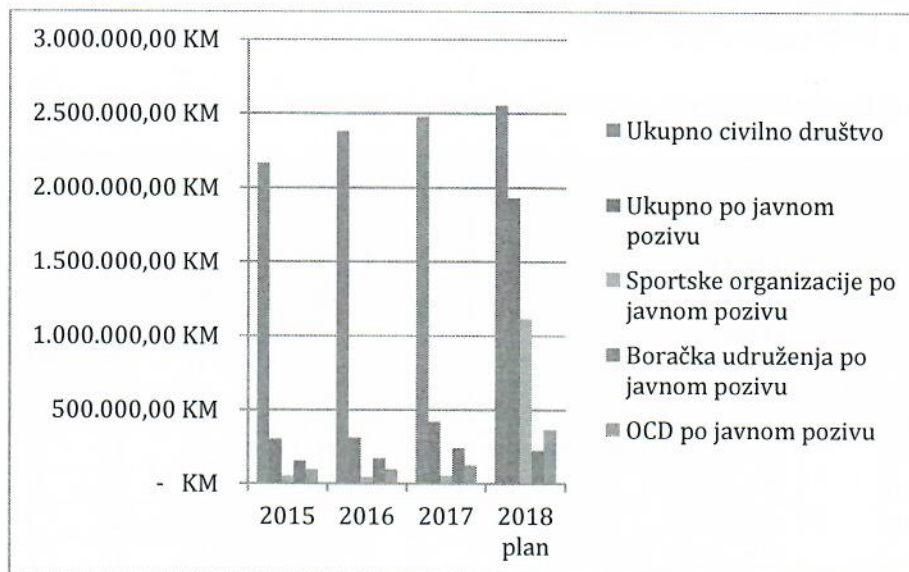
Tabela 9. Pregled raspodjele sredstava po javnom pozivu

Godina	Ukupno civilno društvo	Ukupno po javnom pozivu	% po javnom pozivu	OCD po javnom pozivu	% OCD po javnom pozivu/ukupno po javnom pozivu
2015	2.166.653,81	303.001,76	14	95.234,00	31.4
2016	2.379.883,75	311.365,97	13	94.294,00	30.2
2017	2.477.426,45	419.586,00	17	125.000,00	29.8
2018	2.552.500,00	1.931.360,00	76	366.500,00	19.8

¹⁸ Grad Banja Luka planira da krajem 2018. godine po prvi put objavi javni poziv za projekte u skladu sa strategijom razvoja kulture. Pravo na učestvovanje će imati udruženja i ustanove koje obavljaju djelatnosti iz oblasti kulture u gradu Banja Luka čiji je osnivač Vlada Republike Srpske i pravna lica čija je osnovna djelatnost filmska produkcija. Za taj poziv će u 2018. godine biti 155.000,00 KM i taj iznos nije uključen u ukupan iznos sredstava za civilno društvo.

Iznosi koji su u planu da budu dodijeljeni na osnovu javnog poziva bilježe značajan rast u 2018. godini. Kao što je vidljivo u grafikonu ispod, u periodu između 2015. i 2017. godine javni pozivi predstavljali su mali udio u dodjeli sredstava za civilno društvo, dok je u planu za 2018. godinu značajna promjena u načinu (su)finansiranja.

Grafikon 1. Trend dodjele sredstava po javnom pozivu 2015.-2017. godine

Monitoring

Monitoring nekog projekta je proces verifikacije s ciljem osiguranja da tok projekta ide prema planu i da zadovoljava planirane ciljeve. Monitoring je sastavni dio svakodnevnog upravljanja projektom i nudi informacije na osnovu kojih menadžment može odrediti i riješiti probleme u toku provedbe, te postići napredak. Monitoring se realizuje na osnovu informacija dobijenih putem izvještaja o napretku (uključujući programske i finansijske izvještaje), koje priprema korisnik sredstava, ali i na osnovu drugih informacija dobijenih na zahtjev donatora, te na osnovu posjeta na terenu. Dinamika dostavljanja izvještaja o napretku treba da bude definisana u ugovorima koji potpisuju korisnici granta i zavisni od dužine trajanja i visine iznosa dodijeljenih sredstava. Posjete na terenu nužne su zbog dalje provjere finansijskog i tehničkog napretka i zbog upoređivanja s navodima iz narativnog i finansijskog izvještaja, kao i s ciljem osiguranja fizičkog dokaza napretka u provedbi projekta.

Prema dostavljenim podacima od strane gradske uprave, organizacije dostavljaju izvještaj nadležnim službama međutim ovi izvještaji su najčešće samo finansijske prirode dok je programski dio izvještavanja nedovoljno razrađen. Terenske posjete kao i izvještaji sa terenskih posjeta nisu dio monitoring prakse svake službe koja dodjeljuje sredstava za civilno društvo.

Svake godine Skupštini Grada se dostavlja na razmatranje izvještaj o dodjeli sredstava civilnom društvu, a sastavni dio istog su izvještaji iz oblasti boračke populacije.

Zaključak

Po pitanju dodjele sredstava, Grad Banja Luka karakteriziraju veći udjeli (su)finansiranja OCD od prosjeka zabilježenog za sve analizirane ReLOaD partnerske JLS, odnosno nešto manji udjeli u oblasti boračke populacije i sporta. Pozitivan trend bilježi plan za 2018. godinu gdje je većina sredstava namijenjena za dodjelu putem javnog poziva, odnosno oko 50 posto za OCD i boračku populaciju a 86 posto za oblast sporta.

Preporuke

- Usvojiti Strategiju razvoja Grada Banja Luka u periodu 2018 – 2027 godine sa Akcionim planom na godišnjem nivou koji će biti harmoniziran sa ciljevima definisanim u LEAP-u i Akcionom planu Omladinske politike;
- Provoditi konsultacije sa građanima i s civilnim društvom u fazi pripreme javnih poziva u cilju određivanja užeg broja prioriternih oblasti za projektno (su)finansiranje i na osnovu strateških dokumenata;
- Putem lokalnih medija potrebno je sprovesti aktivnu i sistematsku kampanju kako bi se obezbijedio što veći, neophodan odziv u učestvovanju u određivanju tematskih prioriteta u široj lokalnoj zajednici;
- Jačati koordinaciju u planiranju projektnih aktivnosti i razmjeni podataka između različitih odjeljenja unutar gradske uprave u segmentu saradnje sa civilnim društvom, uključujući odjeljenje nadležno za vođenje finansijske evidencije;
- Unaprijediti dodjelu sredstava za civilno društvo putem javnog poziva na način da se sredstva dodjeljuju i na projektnoj osnovi a ne samo putem javnog poziva tamo gdje to nije slučaj;
- Unaprijediti kapacitete službenika za provođenje finansijskog i programskog monitoringa te izraditi obrasce za monitoring;
- Uspostaviti obavezu izvještavanja o aktivnostima i rezultatima projekata civilnog društva Skupštini Grada na sistematizovan način a ne samo o utrošku sredstava. U ovim izvještajima trebaju biti jasno prezentirani podaci o iznosima koji su dodijeljeni civilnom društvu za određene projekte, na koji način se ti projekti uklapaju u strateške dokumente Grada, broju korisnika i konkretne rezultate projekta;
- Pomenute izvještaje postavljati na web stranicu Grada kako bi lako i jednostavno bili dostupni zainteresiranim građanima;
- Nastaviti pozitivan trend alokacije sredstava putem javnog poziva i povećati udjele dodijeljene po ovom osnovu u oblasti boračke populacije i OCD.